

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

P9_TA(2020)0373

Zalecenie Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie zalecenia Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (2020/2767(RSP))

(2021/C 445/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 14 dotyczący praw do nauki,
- uwzględniając agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności cel 4 i jego zadania,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych ogłoszony przez Radę, Parlament i Komisję w listopadzie 2017 r., w szczególności jego zasady: nr 1 „Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie” i nr 4 „Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia”,
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący zalecenia Rady z 1 lipca 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (COM(2020)0275) oraz załączony dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020)0123),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z października 2017 r. pt. „Mapping of VET graduate tracking measures in EU Member States” [„Schemat działania w zakresie monitorowania losów absolwentów VET w państwach członkowskich”],
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) ⁽¹⁾,
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) ⁽²⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z 16 czerwca 2020 r. w sprawie przeciwdziałania kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 w kształceniu i szkoleniu,
- uwzględniając rezolucję Rady z 8 listopada 2019 r. w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia ⁽³⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 1 lipca 2020 r. pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (COM(2020)0274) oraz towarzyszące mu dokumenty robocze służb Komisji (SWD(2020)0121) i (SWD(2020)0122),
- uwzględniając komunikat Komisji z 1 lipca 2020 r. zatytułowany „Wspieranie zatrudnienia ludzi młodych: pomost do zatrudnienia dla kolejnego pokolenia” (COM(2020)0276),
- uwzględniając wniosek Komisji w sprawie zalecenia Rady z 1 lipca 2020 r. pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży” i zastępującego zalecenie Rady z 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży (COM(2020)0277),

⁽¹⁾ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. C 389 z 18.11.2019, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 153 z 2.5.2018, s. 1.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., (COM(2020)0625) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020)0212),
- uwzględniając komunikat Komisji z 30 września 2020 r. w sprawie planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027 – Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej (COM(2020)0624) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020)0209),
- uwzględniając komunikat Komisji z 17 stycznia 2018 r. w sprawie planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (COM(2018)0022),
- uwzględniając strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020),
- uwzględniając europejskie ramy na rzecz kompetencji kluczowych – kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (LifeComp),
- uwzględniając sprawozdanie podsumowujące Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) z 15 kwietnia 2020 r. na podstawie informacji przekazanych przez społeczność ekspertów ds. przygotowania zawodowego Cedefopu, zatytułowane „How are European countries managing apprenticeships to respond to the COVID-19 crisis?” [W jaki sposób europejskie państwa zarządzają przygotowaniem zawodowym w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19?],
- uwzględniając sprawozdanie Cedefopu z 2020 r. pt. „Vocational education and training in Europe, 1995–2035 – Scenarios for European vocational education and training in the 21st century” [Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie w latach 1995–2035 – Scenariusze europejskiego kształcenia i szkolenia zawodowego w XXI w.],
- uwzględniając serię siedmiu opracowań naukowych Cedefopu zatytułowaną „The changing nature and role of vocational education and training in Europe” [Zmieniające się charakter i rola kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie],
- uwzględniając sprawozdanie Cedefopu z 2013 r. zatytułowane „Benefits of vocational education and training in Europe for people, organisations and countries” [Korzyści płynące z kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie dla ludzi, organizacji i państw],
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 października 2020 r. w sprawie gwarancji dla młodzieży ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 czerwca 2018 r. w sprawie modernizacji edukacji w UE ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2017 r. w sprawie nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 stycznia 2016 r. w sprawie strategii nabywania umiejętności służących zwalczaniu bezrobocia ludzi młodych ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 kwietnia 2016 r. w sprawie programu Erasmus+ i innych narzędzi wspomagania mobilności w kształceniu i szkoleniu zawodowym – podejścia zakładającego uczenie się przez całe życie ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 czerwca 2011 r. w sprawie europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służącej wspieraniu strategii „Europa 2020” ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję legislacyjną z 20 maja 2008 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady uchylającej decyzję Rady 85/368/EWG w sprawie porównywalności kwalifikacji wynikających z kształcenia zawodowego pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnoty Europejskiej ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając badanie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju z 6 maja 2020 r. pt. „VET in a crisis: Building foundations for resilient vocational education and training systems” [Kształcenie i szkolenie zawodowe w czasach kryzysu: budowanie podstaw odpornych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego],

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0267.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 8.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 135.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 44.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 58 z 15.2.2018, s. 65.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 380 E z 11.12.2012, s. 67.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 279 E z 19.11.2009, s. 119.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- uwzględniając pytania do Rady i Komisji w sprawie zalecenia Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (O-000068/2020 – B9-0027/2020 i O-000069/2020 – B9-0028/2020),
 - uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,
- A. mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) jest zasadniczym elementem europejskich systemów edukacji i uczenia się przez całe życie, dzięki któremu młodzież i dorośli zdobywają wiedzę, wiedzę fachową, umiejętności i kompetencje potrzebne do zatrudnienia; mając na uwadze, że około połowa absolwentów szkół średnich II stopnia w Unii Europejskiej to uczestnicy VET; mając na uwadze, że VET może mieć podstawowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom wynikającym z przyspieszania tendencji makroekonomicznych i przyszłych transformacji oraz może mieć kluczowe znaczenie dla rozwiązania problemu rosnącego niedoboru kwalifikacji na uniwnym rynku pracy;
- B. mając na uwadze, że według Cedefopu około dwie trzecie Europejczyków (68 %) uważa, że kształcenie zawodowe na poziomie średnim II stopnia ma pozytywny wizerunek w ich kraju, podczas gdy nieco mniej niż jedna czwarta (23 %) twierdzi, że ma negatywny wizerunek ⁽¹²⁾;
- C. mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie odgrywają również kluczową rolę w integracji społecznej i promowaniu udziału w procesie politycznym i przyczyniają się tym samym do propagowania integracji oraz demokratycznego i aktywnego obywatelstwa;
- D. mając na uwadze, że VET może stymulować rozwój zawodowy studentów i pracowników, wyniki przedsiębiorstw, konkurencyjność, badania naukowe i innowacje oraz jest głównym aspektem udanej polityki zatrudnienia i polityki społecznej;
- E. mając na uwadze, że VET w Europie jest bardzo zróżnicowane i nie tak samo atrakcyjne dla wszystkich osób uczących się; mając na uwadze, że krajowe systemy i inicjatywy muszą być bardziej kompatybilne i wzajemnie powiązane na szczeblu UE; mając na uwadze, że Komisja i strategie polityczne UE mogą odegrać ważną rolę we wspieraniu i koordynowaniu działań państw członkowskich w zakresie VET na szczeblu UE; mając na uwadze, że rola ponadnarodowych i krajowych sieci i partnerstw organizatorów VET jest kluczowa dla rozpowszechniania programu strategii politycznej w zakresie VET oraz najlepszych praktyk UE;
- F. mając na uwadze, że kształcenie zawodowe podstawowe (IVET) nie jest już uznawane jedynie za ścieżkę kształcenia zawodowego, lecz za alternatywną ścieżkę kształcenia akademickiego, która zawiera wiele elementów takiego kształcenia i która ostatecznie może prowadzić do szkolnictwa wyższego; mając na uwadze, że w krajach, w których system dualny jest dobrze ugruntowany, ścieżka kształcenia zawodowego zawsze łączyła doświadczenie praktyczne w miejscu pracy ze studiami akademickimi w warunkach szkolnych;
- G. mając na uwadze, że ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe (CVET) ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów społecznych i gospodarczych UE; mając na uwadze, że CVET zwiększa uczestnictwo dorosłych w uczeniu się przez całe życie, zwiększa ich szanse na zatrudnienie oraz zwiększa zatrudnienie w Europie;
- H. mając na uwadze, że europejskie systemy VET stoją przed ważnymi wyzwaniami; mając na uwadze, że systemy te muszą mieć zdolność dostosowywania się do szybko postępującej transformacji ekologicznej i cyfrowej, rozwoju technologicznego, zmian na rynku pracy i coraz większego zapotrzebowania na pracowników posiadających wysokie kwalifikacje, a także do zmiennych potrzeb na rynku pracy, zaspokajania obecnych niedoborów wykwalifikowanej siły roboczej oraz zapobiegania przyszłym niedoborom, do nowych modeli biznesowych, nowych form organizacji pracy, trendów demograficznych, zmian sytuacji w zakresie spójności i infrastruktury; mając na uwadze, że państwa członkowskie i instytucje UE muszą zwiększyć wysiłki i wsparcie na rzecz stworzenia jak najlepszych warunków dla VET, aby szybko dostosować się do tych wyzwań i potrzeb rynku pracy w zakresie umiejętności;
- I. mając na uwadze, że krajom posiadającym dobrze zaprojektowane programy szkolenia zawodowego łatwiej jest uniknąć bezrobocia wśród młodzieży, nawet w czasach kryzysu; mając na uwadze, że według analizy Instytutu Ekonomii Pracy IZA kraje o dualnym systemie kształcenia zawodowego lepiej poradziły sobie z kryzysem gospodarczym w 2008 r. i ograniczyły jego wpływ na młodych ludzi na rynku pracy; mając na uwadze, że stopa bezrobocia wśród młodzieży w krajach nieposiadających dualnego systemu VET znacznie wzrosła w tamtym czasie ⁽¹³⁾;

⁽¹²⁾ Cedefop, *European public opinion survey on vocational education and training* [Europejskie badanie opinii publicznej dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], 2017.

⁽¹³⁾ Eichhorst, W., *Does vocational training help young people find a (good) job?* [Czy szkolenie zawodowe pomaga młodym ludziom w znalezieniu (dobrej) pracy?], IZA Institute of Labor Economics.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- J. mając na uwadze, że pomimo wysiłków na rzecz ustanowienia skoordynowanych europejskich ram kwalifikacji i rozwoju krajowych ram kwalifikacji wielu mobilnych pracowników w UE ma trudności z uznawaniem ich umiejętności i szkoleń oraz ze znalezieniem równoważnego zatrudnienia w innych państwach członkowskich;
- K. mając na uwadze, że system dualny zazwyczaj nie przewiduje możliwości kontynuowania procesu kształcenia na wszystkich poziomach; mając na uwadze, że system dualny musi być elastyczny i zdolny do reagowania na zmiany na rynku pracy i nowe, jeszcze nieznanne oferty pracy;
- L. mając na uwadze, że staże i szkolenia zawodowe u zagranicznych pracodawców w ramach programu Erasmus+ mają istotny wpływ na wspieranie studentów i absolwentów szkół zawodowych i technicznych w znalezieniu zatrudnienia i rozwijaniu kompetencji wymaganych na rynku pracy, w tym umiejętności językowych, społecznych oraz znajomości języka fachowego;
- M. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 stanowi poważne obciążenie dla działalności w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz ogólnie kształcenia standardowego, ponieważ spowodowała przerwanie nauki zarówno w miejscach pracy, jak i w klasach; mając na uwadze, że pandemia szczególnie zakłóca proces uczenia się w miejscu pracy, w tym praktyki zawodowe i programy szkoleń, co szczególnie widać w znacznym spadku obecności, liczby ofert i nowych studentów; mając na uwadze, że skutki kryzysu związanego z COVID-19 stanowią również okazję do zainicjowania rewolucji cyfrowej i technologicznej w dziedzinie VET, która, na ile to możliwe, może przezwyciężyć bariery fizyczne oraz znacznie zwiększyć zasięg i wpływ na oczekiwane rezultaty;
- N. mając na uwadze, że w wielu sektorach na szkolenie zawodowe ogromny wpływ ma zamykanie przedsiębiorstw i zatrudnienie w zmniejszonym wymiarze czasu pracy;
- O. mając na uwadze, że jeśli chodzi o bezrobocie, osoby młode prawdopodobnie w sposób nieproporcjonalny odczuwają skutki kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią COVID-19; mając na uwadze, że w sierpniu 2020 r., po szybkim wzroście w poprzednich miesiącach, bezrobocie wśród młodzieży wynosiło 17,6 % w UE i 18,1 % w strefie euro (w porównaniu z odpowiednio 14,1 % i 15,4 % w sierpniu 2019 r.) oraz mając na uwadze, że w najbliższej przyszłości bezrobocie wśród młodych ludzi najprawdopodobniej nadal będzie rosnąć oraz że wielu z nich znajdzie się w pułapce niepewnych i niestandardowych form zatrudnienia lub bierności zawodowej przy niewystarczającej ochronie socjalnej; mając na uwadze, że UE musi uczynić bezrobocie wśród młodzieży i młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (młodzież NEET) jednym z głównych priorytetów politycznych, aby uniknąć utworzenia się kolejnego „straconego pokolenia” w wyniku obecnego kryzysu, co będzie miało również szkodliwy wpływ na zdrowie psychiczne i życie milionów młodych ludzi; mając na uwadze, że VET jest kluczowym czynnikiem przygotowania osób uczących się do udziału w demokratycznych społeczeństwach oraz do pomyślnego wejścia na rynek pracy i uczestnictwa w nim;
- P. mając na uwadze, że ostatnie wydarzenia społeczno-gospodarcze i kryzys wywołany pandemią COVID-19 zwiększyły nierówności społeczne i podkreśliły potrzebę uczynienia systemów VET nie tylko skuteczniejszymi, ale również bardziej dostępnymi i włączającymi w odniesieniu do najbardziej narażonych grup społecznych oraz mieszkańców obszarów wiejskich i regionów oddalonych; mając na uwadze, że równe szanse dla wszystkich mają podstawowe znaczenie; mając na uwadze, że dostęp do komputerów, łączy szerokopasmowych, wsparcia cyfrowego i innych technologicznych narzędzi nauczania ma zasadnicze znaczenie nie tylko dla oferujących VET, ale także dla uczniów, aby uniknąć pogłębiania się nierówności i dopilnować, żeby nikogo nie pomijać;
- Q. mając na uwadze, że 60 mln dorosłych w UE ma niskie kwalifikacje; mając na uwadze, że według danych Cedefopu w UE mieszka 128 mln dorosłych, którzy mają niski poziom wykształcenia, niski poziom umiejętności cyfrowych lub niski poziom umiejętności poznawczych, bądź też mają wykształcenie średnie, ale są zagrożeni utratą umiejętności i ich dezaktualizacją, a zatem potrzebują doskonalenia zawodowego lub przekwalifikowania; mając na uwadze, że właściwie zaprojektowane i integracyjne systemy VET mają strategiczne znaczenie dla zwiększania kompetencji i umiejętności wszystkich uczących się oraz dla wspierania dostępu do wysokiej jakości możliwości zatrudnienia;
- R. mając na uwadze, że w 2017 r. wskaźnik dotyczący uczniów w sektorze kształcenia średniego I stopnia w UE objętych programami kształcenia i szkolenia zawodowego wynosił 4,3 %, podczas gdy w sektorze kształcenia średniego II stopnia osiągał 47,8 %, a w sektorze kształcenia policealnego – 92 %; mając na uwadze, że w 2017 r. 46,7 % wszystkich osób, które uzyskały dyplomy w ramach programów szkolenia zawodowego w sektorze kształcenia średniego II stopnia, było płci żeńskiej⁽¹⁴⁾;

(14) Eurostat, *Vocational education and training statistics* [Statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], dane pozyskane we wrześniu 2020 r.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- S. mając na uwadze, że w VET, podobnie jak w kształceniu w ogóle, kryzys związany z COVID-19 uwypuklił pewne wyzwania i ograniczenia nauczania zdalnego w obszarach technicznych i związanych z treściami;
- T. mając na uwadze, że nauczanie zdalne stwarza ryzyko wzrostu wskaźnika porzucania nauki przez podatne na zagrożenia osoby uczące się i dlatego musi pozostać raczej uzupełnieniem, a nie alternatywą dla nauczania tradycyjnego;
- U. mając na uwadze, że nie istnieje uzgodniona definicja ani też wspólne rozumienie mikroreferencji w VET na poziomie UE; mając na uwadze, że mikroreferencje powinny się uważać za uzupełniające kwalifikacje główne i uznawać za dowód ważnych osiągnięć wysokiej jakości w oparciu o standardy uzyskiwania, procedurę oceny i czas trwania;
- V. mając na uwadze, że w 2015 r. prawie jedna trzecia (30,5 %) wszystkich przedsiębiorstw w UE-28 zatrudniających co najmniej 10 osób zapewniała IVET, chociaż proporcje te znacznie się różnią w zależności od państwa członkowskiego ⁽¹⁵⁾;
- W. mając na uwadze, że w 2015 r. 72,6 % przedsiębiorstw w UE-28 zatrudniających co najmniej 10 osób zapewniała CVET swoim pracownikom; mając na uwadze, że był to wzrost w porównaniu z 2005 r. i 2010 r., kiedy wskaźniki te osiągnęły odpowiednio 59,7 % i 65,7 % ⁽¹⁶⁾;
- X. mając na uwadze, że wpływ IVET oraz CVET na wyniki na rynku pracy często odzwierciedla bezpośrednio lub pośrednio zagregowane skutki dla wydajności indywidualnej; mając na uwadze, że głównymi wynikami podkreślanymi przez państwa są: większe uczestnictwo w rynku pracy, mniejsze bezrobocie, możliwość zdobycia kwalifikacji przez wszystkie te kategorie, które wcześniej ich nie miały, oraz szansa na awans w hierarchii zawodowej; mając na uwadze, że dzięki uczeniu się przez całe życie pracownicy mogą polepszyć swoje możliwości zatrudnienia i podnieść poziom kwalifikacji, co oznacza wyższe wynagrodzenie i lepsze wyniki ekonomiczne i społeczne, np. niezależność ekonomiczną, a także mogą zwiększyć dobrostan psychologiczny ⁽¹⁷⁾;
- Y. mając na uwadze, że IVET oraz CVET mają bezpośredni wpływ na zmiany pokoleniowe i sytuację rodzin;
- Z. mając na uwadze, że IVET oraz CVET pomagają przedsiębiorstwom i innowacjom stać się bardziej skutecznymi;
1. podkreśla, że VET, w szczególności przez skupienie się na praktyce i uczeniu się opartym na pracy, odgrywa istotną rolę na rynku pracy, który jest ukierunkowany na sprawiedliwą transformację i stale się zmienia; podkreśla, że VET, jeśli jest ukierunkowane na jakość, może zaoferować wysokiej jakości odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje na wszystkich szczeblach w przedsiębiorstwach wszystkich rozmiarów i ze wszystkich sektorów dla pracowników zarówno we wstępnym, jak i ciągłym kształceniu dostosowanym do indywidualnych potrzeb; podkreśla, że VET jest ważne dla uzupełnienia luk kompetencyjnych na unijnym rynku pracy, wyposażenia młodych ludzi w umiejętności wymagane do uzyskania zatrudnienia, a także dla doskonalenia zawodowego i przekwalifikowania pracowników w celu dostosowania ich kompetencji do potrzeb pracodawców, co jest szczególnie ważne dla MŚP i nowych inwestycji w gospodarce; podkreśla ponadto konieczność promowania umiejętności rozwoju osobistego, aby pomóc poszczególnym osobom w rozwoju osobistym i zawodowym w celu maksymalizacji ich potencjału;
2. apeluje, aby VET było koordynowane z systemami kształcenia formalnego i tradycyjnego, a także włączane jako obszar polityki w zakres wszystkich strategii kształcenia, na szczeblu UE i państwa członkowskiego, a nie traktowane jako tło lub tylko drugorzędny cel; apeluje do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie, aby VET i tradycyjne kształcenie uzupełniały się i miały jednakowy priorytet;
3. przypomina ponadto znaczenie podchodzenia do VET jako do podstawowego narzędzia promowania integracji i włączenia społecznego z myślą o rozwijaniu bardziej spójnego społeczeństwa;
4. podkreśla pilną potrzebę modernizacji i znaczącego poszerzenia strategii politycznych VET, aby uczynić je bardziej integracyjnymi, dostępnymi, odpornymi, atrakcyjnymi i skutecznymi we wspieraniu sprawiedliwego zatrudnienia, rozwoju kapitału ludzkiego i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie; uważa, że strategie polityczne VET powinny wyposażać

⁽¹⁵⁾ Eurostat, *Vocational education and training statistics* [Statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], dane pozyskane we wrześniu 2020 r.

⁽¹⁶⁾ Eurostat, *Vocational education and training statistics* [Statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], dane pozyskane we wrześniu 2020 r.

⁽¹⁷⁾ Cedefop, *The benefits of vocational education and training* [Korzyści płynące z kształcenia i szkolenia zawodowego], 2011.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

osoby w solidne umiejętności podstawowe i kluczowe kompetencje, aby umożliwić im przystosowanie się do obecnej i przyszłej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz na rynku pracy, a także do możliwości i wyzwań stwarzanych przez transformację cyfrową i ekologiczną, zmiany demograficzne i wszelkie inne makrotendencje, oraz powinny realizować cele Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla kluczową rolę odgrywaną przez VET w doskonaleniu zawodowym i przekwalifikowaniu wszystkich pracowników, aby lepiej poradzić sobie z tymi kluczowymi transformacjami;

5. przypomina, że VET przyczynia się do konkurencyjności i spójności społecznej; podkreśla konieczność zwiększenia inwestycji w kapitał ludzki i umiejętności oraz dostarczenia bazy kompetencji odpowiedniej do życia zawodowego;

6. przypomina, że środki powstrzymujące rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19 spowodowały, że europejskie systemy VET znalazły się pod ogromną presją, a uczący się znaleźli się w sytuacji prekariatu; podkreśla, że zakłócenia w VET jeszcze bardziej uwypuklają wcześniej istniejące nierówności w kształceniu, ponieważ ograniczają możliwości dostępne najbardziej narażonym członkom społeczeństwa, którzy potrzebują wsparcia w postaci zrównoważonych inwestycji i skutecznych środków niefinansowych w sektorze; podkreśla w związku z tym, że szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie równego dostępu do VET wysokiej jakości, także na obszarach oddalonych lub wiejskich, gdzie na przeszkodzie nauczaniu zdalnemu może stać brak dostępu do internetu;

7. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma dostarczenie niezbędnych środków finansowych, wsparcia technicznego i doradztwa, aby zapewnić dostęp do usług cyfrowych i rozwiązań w zakresie e-uczenia się dla oferujących VET, nauczycieli, instruktorów i uczniów; zachęca państwa członkowskie do promowania elastycznych modeli edukacji i wsparcia dla osób uczących się na odległość za pomocą takich środków, jak zasoby elektroniczne, materiały elektroniczne i bezpłatne szkolenia online, a także – co najważniejsze – wyposażenie i internet szerokopasmowy dla wszystkich szkół i gospodarstw domowych; podkreśla, że władze publiczne powinny zwrócić szczególną uwagę na rozwiązania dla gospodarstw domowych, które nie mają dostępu do komputerów i dobrego połączenia internetowego, oraz zachęcać do opracowywania takich rozwiązań, aby zapobiegać powstawaniu przepaści cyfrowej i zwiększaniu się nierówności w sektorze nauczania, w którym jest obecnych wielu uczniów w niekorzystnym położeniu;

8. obawia się drastycznego spadku liczby miejsc przyuczenia do zawodu najbliższej jesieni, biorąc pod uwagę możliwe ograniczenie szkoleń w wielu sektorach, jakie może nastąpić z powodu kryzysu związanego COVID-19; podkreśla, że ten brak możliwości szkolenia młodych ludzi może także doprowadzić w perspektywie średnioterminowej do większych braków wykwalifikowanej siły roboczej w niektórych dziedzinach; apeluje do państw członkowskich i regionów, aby rozważyły znaczące rozszerzenie alternatywnego szkolenia na poziomie ponad przedsiębiorstwami w celu wypełnienia luki, jaka daje się zauważyć w liczbie miejsc przyuczenia do zawodu;

9. wzywa do wprowadzenia gwarancji jakości zapewniającej, aby osoby, które ukończyły szkolenie lub kształcenie w czasie kryzysu wywołanego COVID-19, mogły uzupełnić braki w szkoleniu, biorąc (ponownie) udział w kursach objętych stażem lub przyuczaniem do zawodu (nawet po uzyskaniu dyplomu bądź zakończeniu stażu lub przyuczania do zawodu), które mogły zostać odwołane lub skrócone lub w inny sposób stały się niewystarczające w czasie obowiązywania ograniczeń związanych z COVID-19;

10. z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie VET na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności; popiera ogólne cele wniosku dotyczące modernizacji strategii UE w zakresie VET, potwierdzenia centralnej roli VET w procesie uczenia się przez całe życie oraz w szybkim dostosowywaniu się do szybko zmieniającego się rynku pracy; z zadowoleniem przyjmuje działania na rzecz uproszczenia zarządzania VET, opracowania strategii umiędzynarodowienia oraz zapewnienia większej współpracy europejskiej i możliwości w zakresie mobilności dla osób uczących się i nauczycieli; podkreśla kluczową rolę umiejętności docierających do wszelkiego rodzaju pracowników w przechodzeniu na zieloną i cyfrową gospodarkę;

11. z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie we wniosku celów ilościowych, a mianowicie żeby – do 2025 r. – odsetek zatrudnionych absolwentów wynosił co najmniej 82 %, aby 60 % niedawnych absolwentów VET korzystało z możliwości uczenia się opartego na pracy podczas kształcenia i szkolenia zawodowego oraz aby 8 % osób uczących się w ramach VET korzystało z mobilności edukacyjnej za granicą; zachęca państwa członkowskie do wspierania ścieżek uczenia się, w tym uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy; przypomina, że konkretne zamierzenia mogą pomóc państwom członkowskim w wyznaczaniu celów i w uczynieniu strategii VET bardziej integracyjnymi oraz dostosowanymi do potrzeb rynku pracy; wzywa Komisję do składania Parlamentowi i Radzie co pięć lat sprawozdania z realizacji zalecenia;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

12. wzywa Komisję do rozszerzenia cennych programów mobilności dla uczniów zawodu, takich jak ErasmusPro, poprzez wzmocnienie synergii między programami Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) i Erasmus+ oraz zapewnienie odpowiednich zasobów w okresie programowania 2021–2027; wzywa państwa członkowskie do wyznaczenia ambitniejszego celu w zakresie mobilności edukacyjnej uczniów VET za granicą; przypomina, że w podobnych inicjatywach w ramach ET 2020 i programu Erasmus na rzecz szkolnictwa wyższego cel dotyczący mobilności absolwentów szkół wyższych ustalono na poziomie 20 % na 2020 r.; podkreśla, że większe możliwości mobilności mogą przyczynić się do rozwoju osobistych, edukacyjnych i zawodowych sieci uczniów zawodu i zwiększyć atrakcyjność VET, żeby nie postrzegać go jako drugiego wyboru, oraz uwolnić potencjał mobilności VET, co z kolei może przyczynić się do powodzenia przyszłego programu Erasmus+;

13. apeluje do Komisji, aby dodała do tablicy wskaźników społecznych wskaźnik dotyczący luki kompetencyjnej, zgodnie z celami i wdrażaniem Europejskiego filaru praw socjalnych, co mogłoby pomóc decydom VET na szczeblu krajowym w określeniu, gdzie wymagane jest więcej wysiłku, oraz w lepszej koordynacji na szczeblu UE dzięki śledzeniu rozwoju sytuacji i postępów w odniesieniu do luki kompetencyjnej oraz stwarzaniu zachęt do pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej między państwami członkowskimi;

14. uważa, że dobrze ukierunkowane kampanie uświadamiające i przyjazne dla młodzieży kanały komunikacji, takie jak media społecznościowe, mogą odegrać decydującą rolę w docieraniu do młodych ludzi w celu zwiększenia widoczności VET i uczynienia go bardziej atrakcyjnym; podkreśla kluczową rolę szkół, zwłaszcza szkół podstawowych i szkół średnich I stopnia, w informowaniu o możliwościach oferowanych przez VET, zwiększaniu atrakcyjności VET oraz pomaganiu młodym uczniom na tych ścieżkach zawodowych;

15. wzywa państwa członkowskie i Komisję do współpracy z zainteresowanymi stronami w celu opracowania unijnej platformy internetowej poświęconej VET, zgodnie z postulatami wielu organizatorów VET oraz decydentów w niedawnym badaniu UE ⁽¹⁸⁾, które należy jak najszybciej promować; popiera pomysł, zgodnie z którym taka platforma mogłaby oferować możliwości tworzenia sieci kontaktów i wymiany dobrych praktyk oraz zapewniać rozwiązania cyfrowe, w tym w zakresie uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy, oraz wszelkie dostępne materiały na potrzeby uczenia się przez internet w bezpiecznym, gwarantowanym jakościowo i wielojęzycznym środowisku; podkreśla, że platforma VET może stanowić łącznik między platformami centrów doskonałości zawodowej na szczeblu UE; sugeruje, by platforma ta była połączona z unijnym portalem internetowym poświęconym VET, otwartym na wkład zainteresowanych stron, w celu zapewnienia widoczności działań i usług świadczonych przez centra doskonałości zawodowej w ich ekosystemach, pokazania bogactwa możliwości oferowanych przez VET uczącym się na szczeblu krajowym i unijnym oraz wzmocnienia wysiłków komunikacyjnych i zwiększenia atrakcyjności VET;

16. wzywa Komisję do rozważenia pomysłu stworzenia unijnego internetowego portalu zatrudnienia poświęconego stażom i praktykom zawodowym oferowanym w UE, gromadzącego wszystkie istniejące podobne inicjatywy UE w bardziej widoczny, kompleksowy i przyjazny dla użytkownika sposób; uważa, że instrument ten, o ile zostanie należycie rozpowszechniony za pośrednictwem odpowiednich kanałów, może stać się centralnym punktem dla młodych Europejczyków, instytucji edukacyjnych i przedsiębiorstw w całej UE; jest zdania, że portal mógłby być powiązany z VET, pomóc w kierowaniu utalentowanej młodzieży tam, gdzie jest to najbardziej przydatne ze względu na potrzeby rynku pracy, zwiększyć mobilność w UE, rozwiązać problem bezrobocia wśród młodzieży oraz wypełnić obecne i przyszłe luki w umiejętnościach; uważa, że taka inicjatywa mogłaby być wspierana przez gwarancję dla młodzieży i program Erasmus+ w celu zwiększenia oddziaływania tych programów, a także mogłaby uzupełniać inne inicjatywy UE, takie jak Europejski Portal Mobilności Zawodowej (EURES), Europass i przyszły unijny portal VET, oraz być z nimi powiązana;

17. wzywa państwa członkowskie i Komisję do przeprowadzenia analizy oraz zapewnienia wsparcia i rozwiązań w odpowiedzi na wnioski złożone przez zainteresowane strony z sektora VET w ramach niedawnego badania UE przeprowadzonego przez Komisję w okresie od marca do maja 2020 r. na temat wyzwań i wpływu pandemii COVID-19 na kształcenie i szkolenie zawodowe; popiera w szczególności, oprócz utworzenia wspólnej unijnej platformy poświęconej VET, rozwój systemów symulacji wirtualnej rzeczywistości i innych narzędzi cyfrowych na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego przy pomocy projektów badawczych i faz testowych, tworzenie otwartych kursów zawodowych online (VOOC), wirtualne projekty europejskie, takie jak Erasmus virtual, unijny kanał YouTube dotyczący VET dla ogółu społeczeństwa, europejskie tygodnie szkoleniowe, a także zwiększenie elastyczności EFS i przyszłego EFS+ oraz możliwości finansowania technologii edukacyjnych, szkoleń dla nauczycieli i osób prowadzących szkolenia oraz wdrażanie e-uczenia się;

⁽¹⁸⁾ Badanie Komisji dotyczące Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych 2020, 9–13 listopada 2020 r.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

18. podkreśla, że zakłócenia w oferowaniu VET spowodowane pandemią COVID-19 wywarły znaczący wpływ edukacyjny i społeczny na osoby korzystające z VET, w szczególności pochodzących ze środowisk defaworyzowanych, i stawiają trudne wyzwania przed uczniami, którzy pracują najlepiej pod bezpośrednim kierownictwem i w obecności nauczyciela; podkreśla, że należy to postrzegać nie tylko jako problem, ale również jako wyjątkową okazję do modernizacji systemów VET poprzez innowacje technologiczne w takich dziedzinach, jak rzeczywistość wirtualna, sztuczna inteligencja, przemysł 4.0 i internet rzeczy, a także zwiększone wykorzystanie uczenia się przez internet i na odległość, hybrydowego przyuczania do zawodu i alternatywnych systemów oceny; podkreśla, że takie reformy mogłyby ostatecznie przyczynić się do tego, aby systemy VET były silniejsze, bardziej odporne i lepiej reagowały na zmiany niż przed kryzysem związanym z COVID-19 oraz przygotować studentów i pracowników z myślą o umiejętnościach i zawodach przyszłości; zauważa jednocześnie, że zaawansowane umiejętności cyfrowe nauczycieli, szkoleniowców i studentów stanowią kluczowy warunek wstępny wysokiej jakości uczenia się na odległość;

19. podkreśla pilną potrzebę przyjęcia wszystkich niezbędnych środków w celu zmniejszenia liczby uczniów przedwcześnie kończących kształcenie i szkolenie zawodowe, wzmocnienia powszechnej dostępności i jakości VET, zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości praktyk dla wszystkich młodych i dorosłych uczących się oraz zagwarantowania równego dostępu i prawa do szkolenia pracowników wszystkim zatrudnionym we wszystkich przedsiębiorstwach, niezależnie od ich wielkości, i wszystkich sektorach, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP;

20. z zadowoleniem przyjmuje pomysł rozwijania możliwości wirtualnej mobilności w celu przewyższenia ograniczeń związanych z COVID-19 i zachęca państwa członkowskie i oferujących VET do ułatwiania, tam gdzie jest to wykonalne, możliwości uczenia się niezwiązanego z określoną lokalizacją, w tym w przyszłości, umożliwiając studentom z obszarów oddalonych i wiejskich lub zagranicą dostęp do kursów w całej UE bez ograniczeń związanych z lokalizacją;

21. przypomina, że zaangażowanie wszystkich właściwych podmiotów w opracowywanie i realizację strategii w zakresie VET pomaga zapewnić, aby VET odpowiadało zapotrzebowaniu na umiejętności na rynku pracy i przyczyniało się do lepszej realizacji polityki; wzywa zatem państwa członkowskie do ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, takimi jak partnerzy społeczni, przedsiębiorstwa, w tym MMSP, przedsiębiorstwa gospodarki społecznej, takie jak spółdzielnie i organizacje nienastawione na zysk, oferujący VET i ich stowarzyszenia, studenci VET, związki studenckie w dziedzinie VET, ośrodki badawcze, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, publiczne i prywatne służby zatrudnienia, specjaliści ds. poradnictwa oraz władze lokalne i regionalne, aby koordynować na szczeblu UE wzajemne powiązania między różnymi systemami oraz wymieniać się najlepszymi praktykami; wzywa do utworzenia lokalnych ekosystemów, w tym z udziałem wyżej wymienionych zainteresowanych stron, w celu zwiększenia jakości, ilości, powszechnej dostępności i reputacji VET jako pozytywnego wyboru; podkreśla potrzebę aktywnego promowania wśród potencjalnych wnioskodawców możliwości zatrudnienia związanych z VET oraz kierowania studentów do sektorów, w których brakuje pracowników posiadających kwalifikacje w dziedzinie VET; podkreśla, że niezbędny jest silny związek między VET a rynkiem pracy; podkreśla, że oferowane szkolenia powinny odpowiadać lokalnym wyzwaniom i potrzebom;

22. uważa, że solidna podstawa edukacyjna zapewniająca uczniom szeroką wiedzę i podstawowe umiejętności w zakresie czytania i pisania, rozumowania matematycznego i komunikacji, umiejętności cyfrowych i miękkich, takich jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i inteligencja emocjonalna, służy jako podstawa dalszego uczenia się i szkolenia w miejscu pracy oraz ma kluczowe znaczenie dla przyszłości młodych ludzi jako pracowników i obywateli, umożliwiając im dostosowywanie się do zmieniających się potrzeb w ciągu całego życia zawodowego;

23. podkreśla potrzebę opracowania przejrzystej wspólnej definicji mikroreferencji; uważa, że mikroreferencje mogą jedynie uzupełniać pełne kwalifikacje i muszą być wysokiej jakości, akredytowane i oparte na znormalizowanym sposobie realizacji, procedurze oceny i czasie trwania; podkreśla ogromne znaczenie dobrze określonych wymogów jakościowych dostawców mikroreferencji;

24. przypomina o nieodłącznej wartości edukacji wykraczającej poza jej tradycyjną rolę przygotowania do wejścia na rynek pracy; wzywa państwa członkowskie do położenia większego nacisku na rolę edukacji wykraczającej poza potrzeby rynku pracy, z uwzględnieniem rozwoju wiedzy i umiejętności wspierających rozwój osobisty, dobrostan i aktywność obywatelską;

25. wzywa państwa członkowskie do opracowania, z udziałem partnerów społecznych, wysokiej jakości i integracyjnych systemów VET oraz polityki kształcenia dorosłych z myślą o udoskonalaniu umiejętności i kompetencji osób dorosłych o niskich kwalifikacjach, zarówno pracowników, jak i bezrobotnych, które pilnie potrzebują wsparcia, aby uzyskać dostęp do wysokiej jakości miejsc pracy;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

26. wspiera tworzenie i promowanie struktur przedstawicielskich osób uczących się w ramach VET na wszystkich szczeblach w celu umożliwienia osobom uczącym się w ramach VET uczestnictwa w zarządzaniu systemami VET, a tym samym przyczynienia się do poprawy jakości programów VET;

27. popiera proponowaną promocję centrów doskonałości zawodowej, które skupiają szerokie grono zainteresowanych stron z sektora VET oraz partnerów lokalnych; podkreśla, że takie centra mogą być siłą napędową innowacji, jakości i włączenia społecznego oraz ułatwiać wymianę dobrych praktyk, sprzyjać wzajemnemu uczeniu się oraz przyczyniać się do poprawy jakości i dostępności VET w całej UE; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia solidnych inwestycji w rozwój tych centrów i wszystkich instytucji VET oraz przypomina, że wsparcie dla centrów doskonałości zawodowej w ramach programu Erasmus+ wymaga ambitnego budżetu programu; wzywa państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań w celu zbliżenia i zaangażowania odpowiednich zainteresowanych stron, aby pomóc zwiększyć adekwatność i jakość kształcenia w tych centrach oraz lepiej dostosować podaż umiejętności i popyt na nie oraz wspierać pracodawców w znajdowaniu rozwiązań w zakresie struktur kształcenia zawodowego; wzywa państwa członkowskie do uczynienia centrów doskonałości zawodowej siłą napędową rozwoju wspólnych europejskich kwalifikacji, programów nauczania i dyplomów VET; wzywa ponadto państwa członkowskie do wspierania regionalnych strategii współpracy w celu opracowania programów transgranicznych mających na celu ułatwienie mobilności osób uczących się i pracowników oraz poprawę współpracy terytorialnej i regionalnej, w tym za pośrednictwem europejskich ram kwalifikacji;

28. jest głęboko przekonany, że wszyscy uczniowie powinni mieć dostęp do zrównoważonego, rygorystycznego i wymagającego pod względem kognitywnym programu nauczania opartego na wiedzy, ponieważ jest to najlepsze możliwe przygotowanie do studiów zawodowych i akademickich, gwarantujące, że młodzi ludzie, którzy wybrali program VET, zrobili to z powodu wyboru lub zaangażowania, a nie z powodu niskich osiągnięć lub niezdolności do korzystania z innych możliwości akademickich; podkreśla, że do programów nauczania należy włączyć umiejętności cyfrowe i ekologiczne, uznając, że są one podstawowymi umiejętnościami dla wszystkich osób uczących się; przypomina twierdzenie Cedefopu, że dostosowanie programów nauczania i uwzględnienie świadomości środowiskowej, wraz ze rozumieniem zrównoważonego rozwoju i efektywności gospodarczej, to rozwiązanie lepsze niż opracowywanie całkiem nowych programów szkoleniowych;

29. zwraca się do państw członkowskich o zapewnienie odpowiedniego finansowania polityki VET zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, w celu zagwarantowania inwestycji niezbędnych do uczynienia systemów VET bardziej nowoczesnymi, odpornymi, atrakcyjnymi i sprzyjającymi włączeniu społecznemu; podkreśla potrzebę zwiększenia finansowania mobilności osób uczących się i nauczycieli w ramach VET, w tym w ramach Erasmus+; wzywa państwa członkowskie do opracowania zachęt, które pomogą MŚP motywować osoby uczące się w ramach VET do udziału w mobilności europejskiej; podkreśla potrzebę zwiększenia finansowania ośrodków szkoleniowych w celu finansowania wyspecjalizowanych zespołów odpowiedzialnych za praktyczną organizację mobilności; wzywa Komisję do zorganizowania ogólnounijnej kampanii skierowanej do MŚP, aby podkreślić korzyści dla ich dobrobytu wynikające z przyjazdowej i wyjazdowej mobilności zawodowej;

30. podkreśla potrzebę opracowania większej liczby programów, takich jak eTwining i ePlatforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE), które służą promowaniu tworzenia sieci kontaktów i współpracy między szkołami; przypomina, że projekty te mogą pomóc we wdrażaniu podstawowych programów nauczania i motywować do uczestnictwa studentów niechętnych do zdalnego uczenia się;

31. wzywa państwa członkowskie do poświęcenia szczególnej uwagi kształceniu ustawicznemu i rozwojowi zawodowemu nauczycieli i szkoleniowców w dziedzinie VET, aby umożliwić im wypełnianie coraz bardziej wielofunkcyjnych ról i obowiązków jako siły napędowej jakości i innowacyjności w edukacji; przypomina, że ważne jest, by nauczyciele w systemie VET posiadali zaawansowane umiejętności cyfrowe i dysponowali odpowiednim sprzętem, aby móc w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez edukację cyfrową i pomóc wyposażyć uczniów w umiejętności wymagane w procesie transformacji cyfrowej; podkreśla, że przedstawiciele oddziałów i przedsiębiorstw współpracujących w dziedzinie VET muszą posiadać kompetencje pedagogiczne; wzywa państwa członkowskie i Komisję do lepszego rozwijania możliwości prowadzenia przez nauczycieli w ramach VET badań przez cały okres ich kariery zawodowej, ponieważ mogłoby to umożliwić im wymianę i stymulowanie najlepszych praktyk oraz pomóc w wykorzystaniu pełnego potencjału europejskiej przestrzeni badawczej;

32. wzywa państwa członkowskie do promowania dualnego modelu VET, który mógłby znacznie ułatwić młodym ludziom wejście na rynek pracy, zwłaszcza w porównaniu z kształceniem ogólnym, ponieważ szkolenie łączące ustrukturyzowane uczenie się w miejscu pracy z teorią prowadzi do potwierdzonych umiejętności przydatnych dla pracodawców i możliwych do wykorzystania na rynku pracy; podkreśla w tym kontekście potencjał rozwiązań cyfrowych, które mogą wnieść pozytywny wkład w skuteczny system dualny;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

33. zwraca się do państw członkowskich, by podczas opracowywania VET lepiej wykorzystywały rozwój sektora zielonych miejsc pracy, tworzyły programy przyuczania do zawodów wymagających wysokich kwalifikacji, aby zapewnić młodym ludziom specjalistyczną wiedzę i szkolenia, oraz aby pomóc w rozwiązaniu problemu wysokiego bezrobocia wśród młodzieży;

34. zachęca państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do włączenia zrównoważonego rozwoju oraz kompetencji i umiejętności ekologicznych do systemów szkolenia i kształcenia, zwłaszcza poprzez wzmocnienie systemów VET oraz poprzez zachęcanie ośrodków badawczych do opracowywania technologii, projektów i patentów dotyczących zielonych metod produkcji we współpracy z nowymi zielonymi przedsiębiorstwami; zachęca do wymiany pomysłów między ośrodkami badawczymi a sieciami przedsiębiorstw i profesjonalistów; przypomina znaczenie umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz potrzebę dopilnowania, aby więcej kobiet studiowało na tych kierunkach;

35. zwraca się do państw członkowskich o poprawę systemów przewidywania potrzeb w zakresie umiejętności w celu lepszego określania zachodzących zmian i zapotrzebowania na umiejętności, tak aby zapewnić systemom VET więcej informacji o tym, w których obszarach potrzebne są inwestycje w umiejętności, i aby lepiej reagowały one na zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz zagwarantowały wszystkim prawo do kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie; podkreśla, że VET będzie skuteczniejsze, jeżeli będzie oparte na solidnych prognozach dotyczących umiejętności, umożliwiając przewidywanie i identyfikację niedoboru kwalifikacji oraz dostosowanie programów szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie do rynku pracy zorientowanego na przyszłość; uważa, że programy VET powinny być bardziej elastyczne i dostosowywane do wahań na rynku pracy oraz odporne na te wahania; powinny one także umożliwiać inteligentną i ukierunkowaną orientację osób uczących się w ramach VET oraz doskonalenie zawodowe i przekwalifikowanie dorosłych uczniów, tak aby ograniczyć niedopasowanie umiejętności i skracanie cyklu życia umiejętności;

36. apeluje o przyjęcie polityki na rzecz płatnego urlopu szkoleniowego, zgodnie z Konwencją MOP o płatnym urlopie szkoleniowym, aby umożliwić pracownikom udział w programach szkoleniowych w godzinach pracy i nie koszt własny pracownika, w celu promowania uczenia się przez całe życie;

37. wzywa państwa członkowskie, rządy regionalne i organy lokalne do przyjęcia i realizacji – wspólnie z partnerami społecznymi i organizatorami szkoleń – strategii rozwoju i prognozowania umiejętności w celu poprawy umiejętności ogólnych i sektorowych oraz umiejętności typowych dla danego zawodu; zauważa, że strategie te powinny obejmować gruntowną ocenę rodzaju i poziomu zielonych miejsc pracy, które zostaną utworzone, oraz wymaganych umiejętności i wiedzy, która to ocena doprowadziłaby do prognozowania i określenia niedoborów kwalifikacji oraz ukierunkowanych programów szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie skupionych na powiązaniu umiejętności z miejscami pracy, w celu zwiększania zatrudnienia;

38. z zadowoleniem przyjmuje zalecenie, aby przyznać organizatorom VET odpowiednią autonomię, elastyczność, wsparcie i finansowanie; przypomina, że finansowa i strategiczna niezależność organizatorów VET jest ważna dla szybkiego dostosowania się do zmian w zapotrzebowaniu na umiejętności oraz do wyzwań związanych z transformacją cyfrową i ekologiczną; wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz stworzenia specjalistycznych programów szkoleniowych w sektorach, w których brakuje odpowiedniej siły roboczej, takich jak sektor zdrowia i opieki, rolnictwo, budownictwo, sektor ochrony środowiska i gospodarka o obiegu zamkniętym;

39. wzywa państwa członkowskie do położenia większego nacisku na zwiększenie dostępności i inkluzywności systemów VET z myślą o wszystkich uczących się przez całe życie zawodowe, w tym o grupach szczególnie wrażliwych, takich jak osoby niepełnosprawne, młodzież NEET, starsi pracownicy, osoby długotrwale bezrobotne, osoby dorosłe o niskich kwalifikacjach i niskich umiejętnościach, pracownicy oddelegowani, mniejszości i grupy etniczne, osoby ze środowisk migracyjnych, uchodźcy oraz osoby o mniejszych szansach ze względu na położenie geograficzne miejsca zamieszkania; wzywa do przyjęcia konkretnych środków w celu zapewnienia, aby osoby ze środowisk społeczno-ekonomicznych, które często znajdują się w błędnym kole ubóstwa, miały dostęp do VET zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych; zachęca państwa członkowskie stojące w obliczu niżu demograficznego do zadbania o to, aby młodszy ludzie mogli korzystać z programów VET jako sposobu na wysoką jakość zatrudnienia; podkreśla, że działania zapobiegawcze, takie jak ocena umiejętności i kariery zawodowej oraz poradnictwo zawodowe, mogą w dłuższej perspektywie zmniejszyć liczbę młodzieży NEET i zaspokoić potrzeby przedsiębiorstw i sektorów dotkniętych niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

40. z zadowoleniem przyjmuje sugestię, by systemy VET odgrywały równie ważną rolę w przypadku osób dorosłych, które potrzebują ciągłego podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania się; wzywa Komisję do przyjęcia całościowego podejścia do VET oraz do kształcenia dorosłych, obejmującego formalne, pozaformalne i nieformalne ścieżki uczenia się; wzywa państwa członkowskie do zwiększenia atrakcyjności i dostępności VET dla dorosłych oraz do tworzenia silniejszych powiązań i ściślejszego współdziałania między VET dla dorosłych a pozaformalnym uczeniem się dorosłych, tak aby promować kluczowe kompetencje, w tym dobre umiejętności podstawowe, umiejętności cyfrowe, przekrojowe, proekologiczne i inne umiejętności życiowe, które stanowią silną podstawę odporności, szans na zatrudnienie przez całe życie, włączenia społecznego, aktywności obywatelskiej i rozwoju osobistego; podkreśla, że wysiłkom na rzecz poprawy wizerunku i inkluzywności programów VET muszą towarzyszyć wysiłki na rzecz zwiększenia ich wartości edukacyjnej oraz poprawy jakości i poszanowania praw socjalnych i pracowniczych osób przygotowujących się do zawodu;

41. podkreśla, jak ważne jest dotarcie do osób zamieszkałych na obszarach wiejskich i odległych oraz zapewnienie dostępności VET i dostosowanie kształtu programów do potrzeb osób pracujących w rolnictwie, rybołówstwie, leśnictwie i w innych sektorach pracy w tych regionach, tak aby mogły one zdobyć wszelkie niezbędne umiejętności, w tym umiejętności ekologiczne i cyfrowe, niezbędne do lepszego wykorzystania obecnych i przyszłych szans oferowanych przez zieloną i niebieską gospodarkę, a także umożliwienie tym osobom wnoszenia ważnego wkładu w ochronę środowiska;

42. podkreśla, że priorytetem nowego programu Erasmus powinno być uczenie się poprzez praktykę w miejscu pracy oraz promowanie i wdrażanie dualnego systemu VET;

43. zwraca się do państw członkowskich, aby zgodnie z europejską strategią na rzecz równouprawnienia płci w dalszym ciągu zajmowały się kwestią uprzedzeń i stereotypowych wyborów ze względu na płeć, zapewniając równy udział kobiet w szkoleniach zawodowych w dziedzinach uznawanych za męskie, a mężczyzn – w dziedzinach tradycyjnie uznawanych za kobiece, oraz zachęcając kobiety i mężczyzn do równego udziału w tych szkoleniach; wzywa do umocnienia wymiaru płci w działaniach na rzecz modernizacji systemów VET oraz do zwiększenia dostępności uczenia się zarówno w miejscu pracy, jak i poza nim, z myślą o pracownikach i osobach pełniących obowiązki związane z opieką nad rodziną, w szczególności w sektorach, w których kobiety są niedostatecznie reprezentowane, zwłaszcza w sektorach cyfrowych, zielonych i STEM, w celu przeciwdziałania segregacji płciowej w edukacji i zatrudnieniu oraz zwalczania stereotypów związanych z płcią;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w ramach przechodzenia na zieloną gospodarkę uwzględniły potrzeby kobiet i dziewcząt w zakresie lepszych możliwości uczenia się przez całe życie, w szczególności w dziedzinach o wysokim potencjale tworzenia zielonych miejsc pracy, takich jak nauka, badania naukowe, inżynieria, technologia cyfrowa i nowe technologie, z myślą o wzmocnieniu pozycji kobiet w społeczeństwie, wyeliminowaniu stereotypów dotyczących płci i zapewnieniu miejsc pracy w pełni odpowiadających szczególnym potrzebom i umiejętnościom kobiet;

45. wzywa państwa członkowskie do promowania uczestnictwa w VET w drodze kampanii podkreślających korzyści zarówno dla pracownika, jak i pracodawcy, oraz poprzez zachęty, w tym zachęty długoterminowe, do pokrywania części spoczywających na pracodawcach kosztów przygotowania zawodowego; uznaje znaczenie takich inicjatyw jak konkursy WorldSkills, które mają kluczowy wpływ na pozytywny wizerunek VET, promowanie nowych miejsc pracy i nowych umiejętności, przyciąganie młodych ludzi do kariery zawodowej w ramach VET, dostosowanie systemów VET do nowoczesnej gospodarki, a także na zacieśnienie współpracy między podmiotami z sektora edukacji, pracodawcami i rynkiem pracy;

46. z zadowoleniem przyjmuje cel europejskiego obszaru edukacji, jakim jest stworzenie prawdziwej europejskiej przestrzeni edukacyjnej, w której granice w żaden sposób nie utrudniają wysokiej jakości kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu; uważa, że zalecenie powinno służyć osiągnięciu tego celu;

47. z zadowoleniem przyjmuje propozycję zwiększenia elastyczności programów VET, wykorzystania mikroreferencji oraz zwiększenia wzajemnych powiązań z innymi sektorami edukacji, ponieważ większa elastyczność umożliwia dostosowanie programów VET do indywidualnych potrzeb, przy jednoczesnym poszanowaniu pełnych kwalifikacji; zauważa, że inicjatywa ta umożliwi również transfer uznawania i kumulację wyników uczenia się; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje koncepcję europejskich podstawowych profili zawodowych i połączenia z platformą Europass, w tym z przyszłymi indywidualnymi kontami edukacyjnymi, co powinno ułatwić uznawanie kwalifikacji i mobilność; podkreśla, że programy nauczania muszą stworzyć podstawy umożliwiające przenoszenie się między ścieżkami akademicką a zawodową, w tym przenoszenie zdobytych kompetencji; podkreśla, że struktura kwalifikacji musi umożliwiać ich porównywalność; podkreśla, że programy nauczania muszą również zapewniać pracownikom zdolność do znalezienia pracy w przyszłości poprzez przewidywanie potrzeb w zakresie umiejętności w perspektywie średnio- i długoterminowej; wzywa państwa członkowskie do zachęcania do dalszej modularyzacji VET, aby lepiej powiązać systemy kształcenia i szkolenia; podkreśla znaczenie systemu ECVET, który zapewnił lepsze uznawanie wyników w nauce uzyskanych w okresach mobilności; wzywa państwa członkowskie do rozważenia opracowania systemu punktów ECTS

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

w odniesieniu do VET; wzywa państwa członkowskie do zadbania o to, by programy VET umożliwiały osiągnięcie wyższego poziomu umiejętności;

48. z zadowoleniem przyjmuje przepisy ramowe EQAVET i apeluje o dokonanie oceny ich wdrożenia; z zadowoleniem przyjmuje włączenie do zalecenia ram EQAVET i elementów służących wyeliminowaniu niedociągnięć we wdrażaniu tych ram, w szczególności w odniesieniu do norm jakości, oraz włączenie kluczowych zasad ECVET w celu wsparcia elastyczności i mobilności, opracowanych w ramach innych instrumentów takich jak Erasmus+;

49. z zadowoleniem przyjmuje wszelkie możliwe synergie i większą rolę VET w ramach gwarancji dla młodzieży ze względu na jego skuteczność w ułatwianiu młodym ludziom zagrożonym bezrobociem i wykluczeniem społecznym przejścia na rynek pracy;

50. wzywa państwa członkowskie do poprawy nauczania języków w systemach VET, ponieważ brak biegłości w tej dziedzinie stanowi główną przeszkodę dla mobilności, natomiast dobra znajomość kilku języków obcych to wartość dodana na rynkach pracy;

51. podkreśla, że wszelkim usprawnieniom w funkcjonowaniu systemów VET musi towarzyszyć poprawa dostępu do informacji, doradztwa i usług poradnictwa w formie dostępnej dla wszystkich uczących się dorosłych i młodych ludzi począwszy od wczesnych lat nauki;

52. podkreśla, że przygotowanie zawodowe stanowi istotny element programów VET; wzywa państwa członkowskie do podejmowania dalszych wysiłków w celu zapewnienia wysokiej jakości zróżnicowanego i dostosowanego do potrzeb przygotowania zawodowego, w tym sprawiedliwego wynagrodzenia, zgodnego z zasadami Europejskiego filaru praw socjalnych, w szczególności prawa do sprawiedliwego i równego traktowania w odniesieniu do warunków pracy, w tym do zapewnienia środowiska pracy dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych, dostępu do ochrony socjalnej i szkoleń; wzywa Komisję w tym kontekście do dokonania przeglądu europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego; wzywa państwa członkowskie do wspierania mobilności w ramach VET poprzez uproszczenie wstępnych krajowych warunków administracyjnych dla zagranicznych uczestników VET; zachęca Komisję i państwa członkowskie do działania na rzecz stworzenia europejskiego statutu przygotowania zawodowego;

53. podkreśla, jak ważne jest, by cele zalecenia były dostosowane do obecnych ram politycznych i prawnych w kontekście planu naprawy gospodarczej dla Europy, ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji w umiejętności, kształcenie i szkolenie za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz REACT-EU, a także europejskiego programu na rzecz umiejętności, planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, europejskiego obszaru edukacji, programu Erasmus+ i gwarancji dla młodzieży;

54. podkreśla potrzebę poprawy monitorowania losów absolwentów VET, ponieważ lepsze zrozumienie ich osiągnięć na rynku pracy jest – obok prognoz dotyczących podaży i popytu na umiejętności – jednym z kluczowych sposobów oceny oraz poprawy jakości i przydatności VET na rynku pracy;

55. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia zasobów na cyfryzację programów VET oraz na monitorowanie losów absolwentów;

56. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.